

I DETTA NYHETSREVE

- [Mer bredband för landsbygden](#)
- [Vart går egentligen bredbandsinvesteringarna?](#)
- [Beslut om stöd](#)
- [Ministercitatet](#)
- [Frågor och svar](#)
- [Kartjänster för byanät](#)
- [Byanätsprocessen i fokus](#)
- [Här är firmor som kan hjälpa byanäten](#)
- [Ett Sverige](#)
- [Kostnader för utbyggnad](#)
- [Byanätsforum växer över hela landet](#)
- [Nätfokus – Fem frågor till ett byanät](#)

Mer bredband för landsbygden

En bra grund för fortsatt utveckling

För drygt två månader sedan startades Byanätsforum med en gemensam debattartikel från fyra riksorganisationer för landsbygden. Bollen är nu i rullning och vår övertygelse är att det finns stora förtjänster i en ökad organisering av byanät och fiberföreningar. Vi är nu över 150 medlemmar men behöver bli fler. Samtliga byanät är välkomna att ansöka om ett kostnadsfritt medlemskap.

Med detta vårt andra nyhetsbrev fortsätter vi vår ambition att informera om relevanta aktiviteter, händelser och aspekter som är betydelsefulla för att initiera, bygga eller förvalta bredbandsnät på landsbygden. Nyhetsbrevet går ut till alla som har anmält intresse för Byanätsforum. Stort tack för alla synpunkter, kommentarer och idéer som inkom på vårt första nyhetsbrev. Vi har dem i beaktande och kommer arbeta för att kontinuerligt utveckla och förbättra Byanätsforum.

Kontakta oss på www.byanätsforum.se eller skicka ett mail till byanätsforum@bredbandsforum.se. Delta också i vår pågående diskussion på Facebook: <https://www.facebook.com/groups/byanatsforum/>

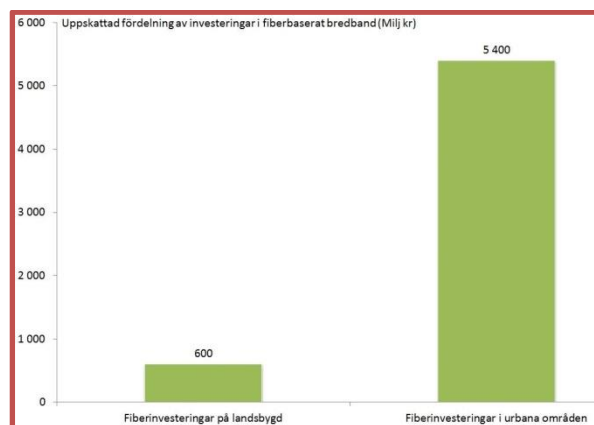
Patrik Sandgren

Projektledare Byanätsforum

Vart går egentligen bredbandsinvesteringarna?

Ca 10 procent allokeras till landsbygden

Officiell statistik saknas över fördelningen av investeringar i bredband. Utifrån uppgifter från Post- och Telestyrelsen (PTS) går det dock att genom skattningar få en bra fingervisning på vad som är prioriterat.

Figur. Bredbandsinvesteringar till landsbygd och urbana områden.

Källa: Bredbandsforum, 2015

I Sverige investeras årligen ca 10 miljarder kr i bredband. Ca 40 procent av denna summa går till mobilnät och övriga 60 procent till det fasta nätet, primärt för utbyggnad av fiber till hushåll. Av de ca sex miljarder kr som går till fiberbaserat bredband

uppskattas ca 10 procent allokteras till landsbygden. Det motsvarar ca 600 miljoner kr.

Totalt bidrar de investerade medlen till ca 21 000 nya fiberaccesser runt om i Sveriges rurala delar. Som jämförelsetal byggdes det dock ca 203 5000 fiberaccesser i städer och tätorter

Notera särskilt att ovanstående investeringssiffror inte inkluderar de tusentals timmar av eget arbete som är en förutsättning för att näten på landsbygden ska komma på plats.

Beslut om stöd

Endast områden utanför tätort kan få stöd

Den viktigaste källan för bredbandsstöd kommer från EU genom landsbygdsprogrammet. Varje land i EU utformar sitt eget program och Sverige har prioriterat bredband. I Sverige ansvarar Jordbruksverket för programmet.

Kommissionen har nu fattat beslut om att godkänna det svenska landsbygdsprogrammet. Det innebär att de 3,25 miljarder kr nu kan sättas i arbete i områden där marknaden inte förväntas bygga ut.

För att avgöra var marknaden kan förväntas bygga ut har Jordbruksverket gett Post- och Telestyrelsen (PTS) uppdraget att genomföra en marknadsanalys. PTS analys visar att marknadsläget förändrats och det nu finns större kommersiella möjligheter än någonsin tidigare att bygga ut fiberbaserat bredband. PTS prognostiserar därför att fram till år 2020 kommer alla tätorter i Sverige att kunna byggas ut på marknadsmässig grund. **Skulle stöd ges till områden där utbyggnad kan ske via marknadskrafterna kan byalagen bli återbetalningsskyldiga.** I den förra stödomgången fanns det föreningar som tvingades betala tillbaka stöd.

Med detta som utgångspunkt har Jordbruksverket beslutat att stödet endast ska gå till *ren landsbygd*, det vill säga områden som har sämst kommersiella förutsättningar. Försiktighetsprincipen innebär att alla orter som enligt Statistiska Centralbyrån (SCB) klassas som tätorter exkluderats. Hushåll i dessa orter är inte stödberättigade.

Jordbruksverket har meddelat att analysen kommer att uppdateras varje år för att säkerställa att den ligger i linje med hur marknaden utvecklas.

Marknadsanalysen kan läsas på Jordbruksverkets hemsida www.jordbruksverket.se/bredband eller laddas ner från Byanätsforums hemsida under ”[Informationsmaterial](#)”.

Kommentar från kansliet

En central analys av den typ PTS genomfört ger tydlighet och enhetlighet om vad som gäller. Prioriteringen är också tydlig – landsbygden först. Landsbygdens befolkning är också stor att behoven där är större än möjligheterna till stöd, att inkludera tätorter gör inte att stödet räcker längre.

Samtidigt är det svårt att göra *en* analys för hela landet. Förutsättningarna ser väldigt olika ut. Det går därför inte att utesluta att möjligheten att få en kommersiell utbyggnad lokalt kan variera. Lägg där till att även boende i mindre tätorter kan uppfatta sig som landsbygdsbor, vilket gör att den praktiska avgränsningen kan uppfattas som både orättvis och svårbegriplig.

Oavsett om man anser att fördelarna med beslutet är större än nackdelarna eller tvärt om så är rådet nu att utgå från beslutet om att tätorter inte kan få stöd och planera utifrån det.

Fakta: Vad är en tätort?

Statistiskt definieras en tätort som ett område med minst 200 invånare, max 200 meter mellan husen och som mest 50 procent fritidshus. Definitionen används i för närvarande i samtliga nordiska länder.

Källa. SCB 2015

Ministercitatet

Kommuner och regioner bör stödja byanäten

”Jag tror att man måste se över det här systemet och ta ett större regionalt ansvar tillsammans med kommun och byalag. Det här är inget som byalagen själva kan fixa”

Landsbygdsminister Sven-Erik Bucht

Källa: SVT, 2015

Frågor och svar

Nytt sätt att använda den lokala kompetensen

Byanätsforum tar kontinuerligt emot frågor från byanät runt om i Sverige. Frågorna rör allt från tips och information, till kunskap om regelverk. Flertalet frågeställare är dock primärt ute efter ett bollplank: någon att testa idéer mot och få tips.

För att ge en möjlighet till bollplank har Byanätsforum valt att börja publicera frågor som kommer in på Forumets digitala diskussionsida:

<https://www.facebook.com/groups/byanatsforum/>

Förhoppningen är att ovanstående kan bidra till att forma ett digitalt forum där byanätsfrågor kan diskuteras öppet och direkt mellan Sveriges fiberföreningar. Målet är att alla frågor ska kunna få ett svar som kan fungera som vägledning. Tanken är också att frågor och svar kommer att publiceras på Byanätsforums hemsida eftersom många frågor har intresse för fler och dessutom är återkommande.

De frågor och svar som inkommit hittills finns publicerade på www.byanatsforum.se

Karttjänster för byanät

Få bättre koll på var byanät byggs och utvecklas

Post och Telestyrelsen (PTS) har tillsammans med Bredbandsforum tagit initiativet till två tjänster för att synliggöra byanät och det engagemang som kanaliseras genom fiberföreningar.

Den första tjänsten är *Byanätskartan*. Byanätskartan visar lokala bredbandsinitiativ. Syftet är att både ge en

översikt av alla initiativ och att underlätta för byanät och andra aktörer att komma i kontakt med varandra.

På Byanätskartan visas information om hur många personer, hushåll och arbetsställen som fått bredband.. På kartan visar vi just nu nästan 1 000 lokala bredbandsprojekt.

Figur. Byanätskartan på webben

Källa: PTS, 2015

Den andra tjänsten är *Ansökningskartan*. Kartan är ett verktyg för de som ska söka stödmedel via [Landsbygdsprogrammet 2014-2020](#). Stödmedlen går till bredbandsutbyggnad i områden där det ännu inte finns bredband via så kallade NGA-nät, vilket idag i praktiken innebär fibernät. Ett krav för stöd är att kommersiella aktörer inte avser bygga nät inom en nära framtid.

I ansökningskartan visas tillgången till snabbt bredband på en given plats. I alla områden där det finns stadigvarande bostäder (där det finns personer folkbokförda) eller fasta arbetsställen är kartan uppdelad i rutor på 250x250 meter. För varje ruta anges hur många procent i rutan som har tillgång till fiberbaserat bredband. Detta är uppgifter som behöver anges vid en ansökan om stöd.

Byanätsprocessen i fokus

En digital steg-för-steg guide

Byanätsforum har ambitionen att genom hemsidan www.byanatsforum.se skapa "en dörr in" för information om det som rör byanät. En viktig del av hemsidan utgörs av "Byanätsprocessen". Processen beskrevs ursprungligen i en broschyr kallad "Bredband till dig på landsbygden" och har spridits i tusentals exemplar. Broschyren finns fortfarande att få i tryckt form vid behov (och kan beställas från Byanätsforums kansli) men tanken nu är att öka innehållets relevans och aktualitet.

Genom att digitalisera processen och publicera den på Byanätsforums hemsida har det varit möjligt att skapa en bättre "steg för steg" beskrivning för byalag som planerar, bygger eller förvaltar lokala bredbandsnät. Informationen samlas i praktiska klickbara rutor och innehållet kan användas för inspiration eller som "kom ihåg lista". Processen fungerar som ett levande dokument och kompletteringar görs kontinuerligt när ny information finns tillgänglig.

Här är firmor som kan hjälpa byanäten

Lista över kommersiella aktörer publicerad

Byanätsprocessen ställer stora krav på eget arbete. För det byalag som inte vill göra alla moment i nätbyggnationen för egen maskin finns en rad firmor som på kommersiell basis kan bistå i arbetet. För de fiberföreningar som söker stöd ställs också krav på upphandling med öppet anbudsförfarande vilket kan underlättas genom kännedom om marknadens aktörer ökar.

På allmän begäran och med syftet att kunna ge exempel på företag som byalag kan anlita vid bredbandsbyggnation har Byanätsforum sammanställt en lista på aktörer. Listan finns publicerad på forumets hemsida. I första hand ska den ses som en exemplifiering (det finns andra företag också) och förhoppningsvis kan listan tjäna som inspiration och uppslag till vilken typ av företag som kan vara intressanta att anlita för att utföra olika moment. Listan finns på www.byanatsforum.se

Listan är under utveckling. Tips från er på så väl projektörer och grävfirmer som installatörer är välkomna och sänds lämpligen till: byanatsforum@bredbandsforum.se.

Ett Sverige

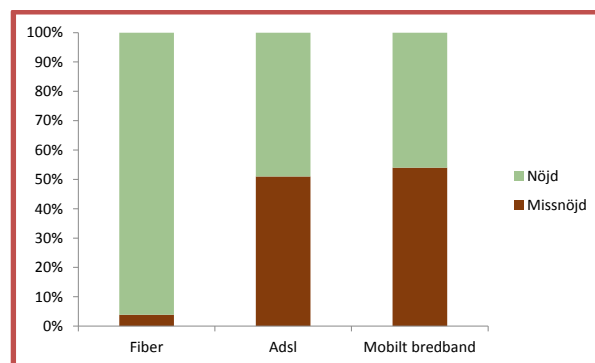
Bredbandstillgången i Sverige på TV

Den statliga televisionen, SVT, har nyligen genomfört en samlad granskning av hur bredbandet fungerar på landsbygden. Satsningen som kallas "Ett Sverige" har genererat över 150 artiklar med reportage från hela landet. I flera inslag beskrivs det arbete byalagen gör för att etablera fiber i områden där marknaden inte räcker till.

Satsningen från SVT har också inneburit att över 60 000 personer gjort ett "bredbandstest" där de delar med sig av sina åsikter om hur den elektroniska infrastrukturen fungerar. Strax under 20 000 av testerna är gjorda från landsbygden.

Testerna visar att den genomsnittliga användaren på landsbygden betalar ca 300 kr per månad för en uppkoppling via mobilt bredband eller fiber och nästan 400 kr per månad för bredband via kopparnätet (ADSL). Det finns dock även skillnader i kvalitet som inte avspeglar sig i priset. Ca 50 procent av landsbygdsanvändarna uppger att de är missnöjda med sitt bredband via kopparnätet och mobilnäten. Detta kan ställas i kontrast till fiberbaserat bredband där över 95 procent är nöjda.

Figur. Uppfattning om den egna bredbandsuppkopplingen hos landsbygdsbor

Källa: SVT, 2015

Kostnader för utbyggnad

Debatt om medel och engagemang

Det har uppstått diskussion mellan intresseorganisationen ”Svenska Stadsnätetsföreningen” (SSNf) och IP-Only, ett av SSNfs medlemsföretag.

Diskussionen gäller möjligheten att bygga ut bredband till alla i invånare i Sveriges kommuner. SSNf hävdar att detta är en omöjlighet och att det saknas 40 miljoner kr som ingen aktör vill satsa. IP-Only - som bygger nät i stor skala - hävdar å sin sida att SSNf missuppfattat situationen och att markandsaktörerna är intresserade av att göra stora investeringar som kan ge *alla* invånare i en kommun fiberbaserat bredband.

IP-Only menar att pengar inte ensamt är avgörande utan att det finns stora möjligheter i alla kommuner med engagemang för bredband. ”Det handlar om vilja. Ingen ska lämnas utanför.” skriver ledande företrädare för IP Only.

Debattinlägg från SSNf: ”Det går aldrig”

<http://www.dn.se/debatt/sverige-halkar-efter-med-den-digitala-valfarden/>

Debattinlägg från IP Only: ”Allt är möjligt”

<http://www.dn.se/debatt/replikar/vi-klarar-utbyggnaden-utan-bidrag/>

Byanätsforum växer över hela landet

Fler än 150 nät har nu anslutit sig

Byanätsforum arbete med att organisera landets uppskattningsvis 1 000 byanät har nu resulterat i att fler än 150 nät valt att ansluta sig. Näten finns i 19 av Sveriges län med viss tonvikt på Västra Götaland och Värmland.

Tabell. Fördelning av anslutna byanät, maj 2015

	Andel
Blekinge	2%
Dalarna	3%
Gotland	5%
Gävleborg	4%
Halland	6%
Jönköping	2%
Kalmar	3%
Kronoberg	2%
Norrbottn	1%
Skåne	3%
Stockholm	6%
Södermanland	2%
Uppsala	1%
Värmland	11%
Västerbotten	3%
Västernorrland	7%
Västmanland	1%
Västra Götaland	31%
Örebro	3%
Östergötland	3%

Nätfokus: Fem frågor till Lars Björklund i Anund samfällighetsförening

Pionjärerna från Västmanland

Anund samfällighetsförening är verksam i Västmanland och statade 2012. Föreningen har både ett VA nät och ett fibernät i sin förvaltning. Från första fibertanke fram till driftsättning av samfällighetens alla nyttigheter tog det cirka 2,5 år.

Nedan ger föreningens kassör Lars Björklund, en person som varit med från start och varit djupt engagerad i bredbandsbyggnationen, svar på en handfull högst relevanta frågor.

Foto: Lars Björklund, 2015

Vad fick er att börja bygga ett eget bredbandsnät?

Vår resa började redan 2010. Då hade ett 20-tal fastigheter i bygden fått föreläggande från kommunen att de måste åtgärda sina egna avloppsanläggningar. Parallellt med detta fick vi veta att kommunens kraft/energibolag Mälarenergi skulle dra fram en trycksatt VA ledning till Tortuna, cirka 1 mil öster om Västerås. Nämda VA- ledning kom att förläggas relativt nära de bebyggelsegrupper som vi nu har försett med snabbt bredband. Eftersom VA skulle ordnas till samtliga fastigheter bestämde vi oss snabbt för att bilda en samfällighetsförening, som förutom VA även fick uppdraget att anslutna optiskt fiber till fastigheterna.

Inför bildandet av samfälligheten gjorde vi ett grundligt förberedelsearbete kring hanteringen av

fibern. I just vårt fall har samfälligheten varit helt idealisk, regelverket och lagkrav kring den gör att markfrågor och ersättningar liksom åtkomst för eventuella framtida åtgärder är reglerat via lantmäteriförrättning. I en samfällighet är det primärt själva fastigheten (huset) som ingår, men betalningsansvaret åligger lagfaren fastighetsägare.

Hur stort är ert nät idag?

Vi har ett samfällt VA/fiber nät på cirka 3,8 km. och vi är idag 38 medlemmar i samfälligheten. Vårt kombinerade VA och fibernät är dimensionerat och väl förberett för ytterligare anslutningar i vår närmiljö.

Vad har varit den största utmaningen?

Vi bor inom ett av Sveriges mest fornminnestäta områden vilket medförde en arkeologisk förundersökning längs hela vår grävsträcka. Detta kunde dock lösas smidigt genom bra kontakt med länsstyrelsens arkeolog.

Samfälligheten består i stort av tre olika bebyggelsegrupper, något som ställde stora krav på koordinering för att få med alla.

Att bilda en samfällighet är ett ganska krävande uppdrag, från första kontakt med lantmäterimyndigheten tills det att samfälligheten vunnit laga kraft tog det ett helt år. Först då fick vi ett organisationsnummer som gjorde att vår bidragsansökan kunde beslutas och utbetalas samt att vi i styrelsen kunde underteckna bindande avtal.

Vilka är den viktigaste lärdomen till andra byanät?

Det finns tre aspekter som varit särskilt tydliga i vårt fall:

För det första är det bra att känna till att det måste finnas minst ett 20-tal kunder om en operatör ska vara intresserad.

För det andra gäller det att lägga ner stor omsorg på entreprenadkontrakt för arbetets genomförande. Det finns många risker med grävprojekt, men är allt reglerat i kontraktet så blir ansvarsfrågan lättare att hantera om något går snett.

För det tredje är det också viktigt att tänka på utbildning av styrelse och byalagsansvariga, själva har

vi genomfört en utbildning i lantmäteri, juridik, ekonomi samt lärt oss mer om våra LPS-pumpar. Detta ökar kompetens och motivation hos ansvariga för genomförandet.

Är ni nöjda med resultatet?

Samfälligheten äger hela vårt VA/fibernet, tack vare detta så kunde styrelsen teckna ett kollektivt fiberavtal för samtliga fibermedlemmar. Detta gjorde att vi kunde sänka månadskostnaden för fibertjänsterna med cirka 50 %. Vi har ett tidsbestämt Telia trippelplay avtal som ger oss IP telefoni, snabba uppkoppling och 51 TV kanaler. Initialt hade vi hastigheten 100/10 Mbit/s, som vi nyligen har uppdaterat till 100/100 Mbit/s för en blygsam kostnadsökning.

Innan vi fick fiber till bygden så hade vi ADSL med en hastighet av cirka 8 Mbit/s, många hade egna paraboler med olika abonnemang. De allra flesta har fått en kostnadsbesparing på 500-600 kronor per månad med en kollektiv fiberlösning.

Vad är nästa steg?

Även om vi nu har byggt nätet färdigt och allt fungerar som det ska så har vi har anslutit oss till Byanätsforum. Vi vill hålla oss uppdaterade vad som händer inom fibermarknaden. Vi ser exempelvis att det sker stora uppköp av stadsnät och andra fibergrupperingar. Kanske vi inom en framtid får frågan om vi vill sälja vårt fibernet. Då är det bra att vara påläst och inte bli helt ställd om frågan kommer.

En viktig lärdom för oss i styrelsen är att när väl vatten/avlopp var fixat, så har det viktigaste varit att få snabbt bredband till våra landsbygdsfastigheter. Det har inneburit många positiva effekter av olika slag för oss boende. För vår del startade det med ett nytt VA. Men vi hade nog inte blivit så väl sedda i bygden om vi inte passat på att fixa en fiberlösning samtidigt. Det är också relativt sett billigt att lägga ner kanalisation när vi ändå måste gräva. Oftast utgör bara grävningen en stor del av kostnaden för byggnationen.

Om Byanätsforum

Byanätsforum är ett initiativ från regeringens Bredbandsforum. Målet med Byanätsforum är att förenkla för byanäten i Sverige.

Om nyhetsbrevet

I nyhetsbrevet samlar Byanätsforums nyheter om arbetet med bredband på landsbygden

Har du fått nyhetsbrevet från byanatsforum@bredbandsforum.se?

Vill du inte ha det framöver vänligen hör av dig till byanatsforum@bredbandsforum.se